

د پښتو حروف تهجی د زده کړې د پاره

منظومه

د پښتو قاعده

لیکوال

مولانا احمد علی مردانی

ناشر

اسلامی ادبی ټولنه

0312-9818511

Ketabton.com

بِسْمِ اللّٰهِ الرَّحْمٰنِ الرَّحِیْمِ
وَصَلَّى اللّٰهُ تَعَالَى عَلٰی النَّبِیِّ الْاَمِّیِّ
دَ ” ا “ ، بیان

الف نیغ ه ردم ولاړ دے
ورتته گوره سَم ولاړ دے
ننه وی م لاس ت دغه الف
ننه وی ن ساس ت دغه الف
په صورت نیغه چوک دے
یوه کرنه په صفحه دے
نیغه کرنه تیل ولاړه
حق چپ ستاوی هغه غواړه
سَم ولاړ پین او قلم دے
ورسره په شکل سَم دے
دا صورت تیل د الف وی
حقیقت تیل د الف وی
کته امرود دے کته اناردے
شورودې سره هرباردے

..... مثالونہ .....

لـــــــف نـــــــہ جـــــور اـــــــنـــــــار دے
 طـــــــاقتـــــــو ر دے مـــــــزید اـــــــرد دے
 رنـــــــگ ٹـــــــی ســـــور لـــــــکـــــــہ دـــــــوینـــــــی
 مینـــــــنـــــــخ ٹـــــــی گـــــــورہ دانـــــــی داردے
 جـــــور الف نـــــــہ تـــــــکـــــــی اـــــــم دے
 خـــــــوین دے ہـــــــر بـــــــنـــــــی اـــــــدم دے
 رنـــــــگ ٹـــــــی زـــــــیر، ہـــــــیو کـــــــی غـــــــت دے
 پـــــــہ طـــــــبـــــــعـــــــت ســـــــرہ گـــــــرم دے
 ســـــــر کـــــــنـــــــی دـــــــان گـــــــور، اچـــــــار
 شـــــــو ر و کـــــــنـــــــی دے دـــــــان کـــــــار
 دـــــــالـــــــلـــــــہ ســـــــرہ پـــــــہ ســـــــر کـــــــنـــــــی
 الف تـــــــل اـــــــوســـــــی ہـــــــر د ر کـــــــنـــــــی
 ابتـــــــدا کـــــــنـــــــی دے اـــــــســـــــلام
 ســـــــر کـــــــنـــــــی الف دے اـــــــنـــــــعـــــــام
 پـــــــہ اـــــــم ر و د کـــــــنـــــــی دے اول
 اول تـــــــک دے اـــــــصل
 ســـــــر کـــــــنـــــــی دے اگـــــــی الف

ســـــر کښـــــې د ا بـــــې الف
 د ا کـــــوړ تـــــکـــــې پـــــه ســـــر کښـــــې
 الف بـــــکـــــاری لـــــراو بـــــر کښـــــې
 د او بښ تـــــکـــــې ا بـــــې ا بـــــې
 ورســـــره الف د نـــــې ا کښـــــې
 .....

د ، ب ، ، بیان

پـــــه صـــــورت کښـــــې ، ب ، ، کښـــــې ده
 ذرېـــــعه بـــــه د ســـــور لـــــې ده
 یـــــو نـــــقـــــطـــــه د دې نـــــه لاندې
 ، ب ، ، نـــــقـــــطـــــه نـــــه لـــــری بـــــاندې
 ورتـــــه گـــــوره ، ب ، ، ده مـــــلاستـــــه
 یـــــا د مـــــه د هـــــر نـــــا راســـــتـــــه
 ..... مثالونه .....

ب پـــــه ســـــر کښـــــې د بـــــازار ده
 ب پـــــه ســـــر کښـــــې د بـــــیمـــــار ده
 بـــــس ، بـــــاچـــــا ، بـــــکـــــت ، بـــــرگـــــر

ب ل ل ر ي ه ر ي و پ و پ ه س ر ر
 س ر ك ن ب ي ب د ب ل ل ك ، ب ن ن گ ل ي د ه
 س ر ر ك ن ب ي ب د ب س ت ر ي د ه
 ب ب ا ج ه ك ن ب ي د ه ب ج ل ي ك ن ب ي
 ب پ ه س ر ك ن ب ي د ه ب ي ن ن ل ي ك ن ب ي
 ب پ ه س ر ك ن ب ي د ب ن ن گ ل ل د ه
 ب پ ه س ر ك ن ب ي د ب ل ل د ه
 ب ي ن ن ك د ا ب د ه ب ر ي ن ن ي ك ن ب ي
 س ر ك ن ب ي ب د ه ب ا د ش ا ه ي ك ن ب ي
 د ب س ت ي پ ه س ر ك ن ب ي ب د ه
 ب ر ي ن ن ي ك ن ب ي د م ز ي د ه
 ب ي ن ه ب ر ش د ج ه ا ن ج و ر د ه
 د و ي خ ت و ل ه ح ي و ا ن ج و ر د ه
 پ ل ا س ت ك ن ه ه م ه ر خ و ا ت ه
 د ا پ ه ه ر ي و م ك ا ن ج و ر د ه
 ب ي ن ه ب ط ح ي د ج ه ا ن د ي
 د ا خ و ش ح ا ل ه پ ه م ي د ا ن د ي
 د ا پ ه ز م ك ه پ ه ا و ي و ك ن ب ي

دا اوسسی زمونہ پر کوٹھو کنبی

.....

د ” پ “ بیان

پ د لانہ دی تہ ککی دری وی

نور بہ شگل ئی د بی وی

..... مثالونہ .....

پیاز، پیسنسل د پالک سر کنبی

پ راٹھی پیہ لراو بر کنبی

ابتدا کنبی پ پارتھی کنبی

ابتدا کنبی پ پیہ الھی کنبی

پ پالنگ پ سرہ دے پان

پ سرہ دے پ پاکستان

پارک، پاپر، پالش د پ نہ

ٹخان خبر ساتہ لہ دی نہ

پی سرہ جوہ پیہ الھی دہ

گرمہ، یخہ پیہ کنبی چہ دہ

کلہ کلہ ورتہ گورم

دکـدکـه چـچـي لـلـه پـپـي ده
 جوړـپـکـي دَ تـکـي پـسـي نـه
 دا هـوارا غـځـي لـلـه دـي نـه
 پـه بـجـلـي بـانـدـي دَ کـار دـے
 خـالـي نـه دـے لـه فـائـدـي نـه
 .....

دَ ” ت “، بیان

ت جوړـپـړـي هـم دَ بـي نـه
 اول تـکـي لـر کـږـه دـي نـه
 پـاس پـه ت کـښـي تـکـي دوه وي
 هـر يـوت پـه دـي خـائـستـه وي
 ورسـره تـبـر جـوړـپـړـي
 مـلاستـه دالـي کـلـے کـي پـړـي
 ..... مثالونه .....

ت تحـفـه کـښـي ده پـه سر کـښـي
 ت تـو بـه کـښـي ده پـه سر کـښـي
 پـه تـار يـخ کـښـي ت اول ده

مـــــــد ا م دا حـــــــص ه د تـــــــل ده
 د تـــــــر کـــــــي پـــــــي ه ا ب تـــــــدا کـــــــي
 ت بـــــــه و و بـــــــي پـــــــي ه د نـــــــي ا کـــــــي
 ت س بـــــــي ح ســـــــر ه پـــــــي ه ا غـــــــاز کـــــــي
 ل ي ک لـــــــر ي پـــــــي ه خ پـــــــل ا نـــــــد ا ز کـــــــي
 ســـــــر کـــــــي ت پـــــــي ه تـــــــر ا نـــــــه کـــــــي
 ت ي ل ، ســـــــر ه تـــــــک ي تـــــــال ه کـــــــي
 ســـــــر کـــــــي ت ده تـــــــل ا و ت کـــــــي
 ده ا خـــــــر کـــــــي ا خـــــــر ت کـــــــي
 تـــــــي نـــــــه ت بـــــــر د ج ه ا ن د م
 ض ر و ر ت د ه ر ا ن ســـــــا ن د م
 دا ا خـــــــن گ ل کـــــــي پ کـــــــا ر ي پـــــــر ي
 ق ي م تـــــــي د غـــــــه ســـــــا م ا ن د م
 تـــــــي نـــــــه ت لـــــــه ت و ل د پـــــــا ر ه
 د ه ر چـــــــا د ه مـــــــد د گـــــــا ر ه
 پـــــــه د کـــــــا ن کـــــــي د ا ن ســـــــا ن و ي
 نـــــــه د ه نـــــــه د ا ب ي کـــــــا ر ه

.....

د ” ت “ بیان

تہ لہت نہ شہے جورولے
 کتہ تہ لہ شہے شان کپولے
 چہ کنہت تہ پہ مہاشی
 تہ بہ جورہ دُنیہاشی
 پہ صورت کبھی سہ تہی دہ
 دالیکلہ تہ چہ تہی دہ
 پہ کنہی ، والہی بدلہ
 راروانہ لہ ازلہ
 ..... مثالونہ .....

تہینک او تپ ہم پہ تہریکتہر کبھی
 تہ اول دہ پہ تہینک کبھی
 تہ پہ سر کبھی ہم دہ تہال دہ
 تہات ، تہکت کبھی دا ہر حال دہ
 تہست پہ تہی وی ، پہ تہو کبھی
 تہ دہ سر کبھی پہ تہرالہی کبھی
 تہ پہ سر کبھی دہ تہافہی دہ
 پہ تہریفک کبھی پہ خپل ثہائی دہ

تېـــــې ســـــره تـــــوپـــــې دـــــر دـــــه
 پـــــه ســـــر کـــــر مـــــه هـــــر بـــــشـــــر دـــــه
 دـــــگـــــر مـــــې نـــــه حـــــفـــــاظـــــت دـــــمـــــه
 حـــــفـــــاظـــــت لـــــه يـــــخ اـــــثـــــر دـــــه
 تېـــــې ســـــره ســـــور تېـــــمـــــا تېـــــر دـــــمـــــه
 دـــــســـــتېـــــاب پـــــه لـــــر او بـــــر دـــــمـــــه
 دا خـــــوراکي زـــــمـــــونـــــو نـــــر دـــــتـــــه و لـــــو
 پـــــه دـــــوکـــــان کـــــنېـــــې پـــــر و ت بـــــه ر دـــــمـــــه

.....

د ” ث “ بيان

ث د پـــــاســـــه تـــــکـــــي درې وې
 څـــــنګ چـــــې تـــــکـــــي درې د پـــــې وې
 فـــــر ق دا د مـــــه د غـــــه پـــــاس وې
 لـــــنـــــدي پ کـــــنېـــــې پـــــه اـــــس وې

..... مثالونه .....
.....

د ثـــــانـــــي پـــــه ســـــر کـــــنېـــــې ث د ه
 خـــــالـــــي کـــــلـــــه د فـــــائـــــدي د ه؟

سر کنبی ٹی دہ مدام ٹننا کنبی
دہ ڈالٹ سر ابتداء کنبی
ٹویو بیو دہ ٹمی ننبی دہ
اول دلتی دہ ٹی پرتی دہ
د وارث تہ کی اخی کنبی
د حارث تہ کی اخی کنبی
پیو دہ ٹی اقبیب کنبی ٹی اول دہ
دہ ڈیو اب پیو دہ سر کنبی تی دہ
ٹی قیافت لی دہ ٹی شور دہ
دایو ان دیو ادیو دہ
ٹی ثبوت سرہ پیو دہ سر کنبی
ہمیشہ بیکاری ہر دہ کنبی
ٹی نیو تہ کی جو پٹی دہ
طی اقتو دہ ، طی اقتو دہ
منی دیو کی دی لی دہ دی نیو دہ
د اصحت لی دہ دہش دہ

.....

.....

د پښخو تیکو خاندان

د پښخو تیکو و تیکو دا کور دے
یو ئی شکل پیسه هر لور دے
پسه صورت کښی تپول یوشان دی
پسه نقطه و بیل پیسه جهان دی
دغه به بی او پی او تپی ده
تپی سره پیخوا کښی ئی ده

.....

د "ج" بیان

جیم تبه گوره پیاس سپور می ده
پیاس لک پی ئی ده نری ده
پیا صورت ئی سم دلور دے
دغه جیم دکلی کی کور دے
مینخ کښی تکی یو نقطه وی
د هر جیم دغه حصه وی
تیش یو خال ئی پیسه بدن وی
ورسره بنسکلی ئی تن وی

..... مثالونه .....

جنوري هم په جادوپه جادو کښي
 جيم شامل دے په جارو کښي
 جوړ لسه جيم نه تکه کي جيج دے
 په اخر کښي جيم د جيج دے
 سر کښي جيم د جام او جمال دے
 جيم په سر کښي د جلال دے
 جگ د جون، جواب په سر کښي
 د تکه کي جناب په سر کښي
 جيم په سر کښي د جهاد دے
 دا آغ از دے دا بُنياد دے
 د جوس جيم نه ابتدا وی
 سر کښي د جولائی وی
 د جفای په سر کښي جيم دے
 د جزاء په سر کښي جيم دے
 د جوسر، جامن په سر کښي
 جيم مدام وی په هر در کښي
 سر کښي جيم دے د جننت

جیـم دے سـر کښـي دَ جـدت
 سـر کښـي جیـم دے دَ جـاپان
 جیـم دے سـر کښـي دَ جـانان
 سـر کښـي جیـم دے پـه جذبـه کښـي
 پـه جنـون کښـي ، جنـره کښـي
 جیـم سـره تـکـي جـهـاز دے
 الـوتـونـکـي لـکـه بـاز دے
 ذرـعـه دَ تـلـو راتـلـو دہ
 دپـر اُچـت ددۀ آواز دے
 دَ جـهـنـدپـي دے جیـم پـه سـر کښـي
 بـرـه بـرـه وى هـر دـر کښـي
 زـمـونـر دوه رنـگـه جـهـنـدپـه دہ
 دا بـه خـنـگ وى سـتـانـظـر کښـي

.....

دَ ” غ “ بیان

پـه پښتـو کښـي تـکـي جیـم دے
 پـه صـورت سـره تـپـول جیـم دے

وجود ختہ لری پے مینخ کنہی
 نقطہ نہ لری پے مینخ کنہی
 ہم زہ برہ ٹہی پے تن وی
 دغ غیم دہ روطن وی
 دجیم، غیم یو خاندان دے
 دہریو جُدام کسان دے
 دہریو جُدا آواز دے
 مینخ، اُخر دے کتہ آغاز دے
 غیم دزی آوازیو وشان دے
 خوبیل بیل ٹہی خاندان دے
 ..... مثالونہ .....

ختہ کنہی کنہی غیم دے پے اول کنہی
 دام دہ وی دی مہ حل کنہی
 غیم پے سر کنہی دہ کنگل دے
 ختہ اورور لہ کور خپل دے
 ونہی دی ری دی بی شمیہ
 علامت ٹہی دغ غیم تل دے
 غیم دہ خوان پے ابتدا کنہی

دالوستی شیی پسه دُنیا کنبی
دَ خزان پسه شان تیریری
خوانسی نه بیکاری بابا کنبی

.....

دَ ” چ “ بیان

میننخ کنبی درې تہکی دَ چ وی
خیم کنبی برہ تہکی درې وی
نور صورت ئی تہول دَ جیم دے
نہ دا چ دہ، نہ دا خیم دے
تل ئی میننخ کنبی درې نقطی وی
جیم نہ بیل مدام پسه دے وی

..... مثالونہ .....

دَ چمپار پسه سر کنبی چ دہ
دَ چنار پسه سر کنبی چ دہ
سر کنبی چ مدام دَ چال وی
ستا کتہ دے تہکی تہ خیال وی
چ سرہ آغل از دَ چیم دے

ورسره تپکـــــــــــــــــي حسيـــــــــــــــــن دے
 د چـــــــــــــــــالاک پـــــــــــــــــه ايتـــــــــــــــــدا کښـــــــــــــــــي
 چ د چـــــــــــــــــاک پـــــــــــــــــه ايتـــــــــــــــــدا کښـــــــــــــــــي
 د چـــــــــــــــــاک لـــــــــــــــــي ت د چـــــــــــــــــار شور و کښـــــــــــــــــي
 چ راڅـــــــــــــــــي پـــــــــــــــــه دې مـــــــــــــــــوقـــــــــــــــــع و کښـــــــــــــــــي
 خـــــــــــــــــرچ کښـــــــــــــــــي چ پـــــــــــــــــه اختـــــــــــــــــام ده
 کـــــــــــــــــچ او پـــــــــــــــــرچ کښـــــــــــــــــي پـــــــــــــــــه تـــــــــــــــــمـــــــــــــــــام ده
 د چـــــــــــــــــرگ ســـــــــــــــــر کښـــــــــــــــــي چـــــــــــــــــي مـــــــــــــــــدام وې
 خـــــــــــــــــوښ مـــــــــــــــــدام د خـــــــــــــــــاص او عـــــــــــــــــام وې
 دا ســـــــــــــــــحـــــــــــــــــر وائـــــــــــــــــي بـــــــــــــــــانگـــــــــــــــــونـــــــــــــــــه
 نـــــــــــــــــوره شپـــــــــــــــــه دده آرام وې
 چـــــــــــــــــي چتـــــــــــــــــري ســـــــــــــــــره پـــــــــــــــــه ســـــــــــــــــر کښـــــــــــــــــي
 نـــــــــــــــــه ښکـــــــــــــــــار يـــــــــــــــــرې دا پـــــــــــــــــه نـــــــــــــــــمـــــــــــــــــر کښـــــــــــــــــي
 هـــــــــــــــــر کـــــــــــــــــلـــــــــــــــــه چـــــــــــــــــي بـــــــــــــــــاران راشـــــــــــــــــي
 راښکـــــــــــــــــاره شـــــــــــــــــي لـــــــــــــــــر او بـــــــــــــــــر کښـــــــــــــــــي

.....

.....

د ” ش “ بیان

خیم کبھی بھرہ تہ کی دری وی
 خنگ چھی مینخ کبھی دری دچ وی
 نور صورت ئھی تہول دجیم دے
 پیہ نامھی سہرہ دا خیم دے
 ..... مثالونہ .....

خیم خپلھی سہرہ پیہ سر کبھی
 دادے تل وی ستان نظر کبھی
 حفاظت پیہ دی د خپو وی
 پکار پری ہر سفر کبھی
 خیم خادر سہرہ پیہ سر دے
 پت پیہ دی سہرہ بشردے
 دہر چھا پیر پکار پری
 زنہانہ دہ او کٹہ نہردے
 .....

.....

د ” ح “ بیان

سَم د جیم پیسه شان دا حی ده
دا صفا ده بی نقطی ده
..... مثالونه .....
حوض ، حمام جوړ دے لسه ح نه
شان خبر ساته لسه دی نه
سر کښی ح تل د حاجی ده
ابتدا د ح ل وائی ده
ح سره جوړ حکومت دے
ح سره حق ، حقیقت دے
ح سره حسن ، حسین دے
ح اول ده پیسه حلقه کښی
پسه حکم ، تکی حصه کښی
د حسن ده ابتدا کښی
د حسین ده پیسه وینا کښی
حی شورو کښی د ح ل ووی
خوشبه د زمنا او ستاوی

حلـوائـي سـره دگـان کښـي
مـدام دلتـه پـه دنيـا وي
.....

د ” خ “ بيان

دا چـي ح پـسـي دا خ ده
بيـله کـله لـه نـقـطـي ده؟
يو نـقـطـه ئـي پـاس پـه تـن شـته
د خ دا صـورت بـدن شـته
نـوره تـولـه سـم خ ده
تـالـيـد لـي چـي خـنـگ ح ده
مـشـران هـم داسـي وائـي
کـشـران هـم داسـي وائـي
يو نـقـطـه د خ پـه سـروـي
کـه سـتـا سـر تـه ئـي نـظـروـي
..... مثالونه .....

سـر کښـي خ د خـلافت وي
خ سـر کښـي د خـيريت وي

دَ خِدام، خِمالی پیه سر کنبی
 همیشہ وی خِ خبیر کنبی
 خِ سرہ جوړ خِ انندان دے
 خوب، خِمالد سر کنبی دَ خان دے
 سر کنبی خِ مدام دَ خِمال ده
 پیه آغ از کنبی خِ دَ خِمال ده
 ختکی پیه سر کنبی خِ ده
 دامیوہ بنی دَ فائیدی ده
 بدنونن غتوی دا
 میوہ یاده تل پیه دی ده
 خُرمانی سرہ خِ سر کنبی
 دا بیه تل وی ستا نظر کنبی
 مزیداره بنی میوہ ده
 پتیه مہ اُپرہ خِ ادر کنبی

.....

پیه ”ح“، ”او“ خِ، ”کنبی ظاہری فرق
 یونق طبی سرہ دوی بیل دی
 یور یوشان پیه هر محل دی

پاس په خ بهره نقطه وی
د ح پاکه پاس حصه وی

.....

د شپړو تګو خاندان

شپړ دا تګی څنگ په څنگ دی
هم جدا دی په یو رنگ دی
جیم ته گوره پاس سپور می ده
خو په تن ئې پاس لکې ده
چې صورت ئې سَم د لور وی
دا به جیم د کلسی کور وی
مینځ کښې تګې د هر جیم وی
همزه به به په په څیم وی
نور په شکل دوی شان دی
دوی د یو کور خاندان دی
مینځ کښې درې تګی د چې وی
څیم کښې به تګی درې وی
ح اوخ دواړه یو شان وی
بس جدا په یو نشان وی

ح خاالی لسه هر نقطه طي نه
 خان خبر ساته لسه دي نه
 خ نقطه لسه لري پسه سر
 ورتسه اوکړه لپړنظ رر
 یو نقطه طي سره دوی بیل دی
 نور یوشان پسه هر محل دی
 پاس پسه خ سره نقطه طه وی
 دح پاکه پاس حصه وی
 شپړ دا تکی خنگ پسه خنگ دی
 هم جُدا دی، هم یو رنگ دی
 پسه نقطه طولسه یو بل بیل دی
 محل ونه ئی بیل دی
 پسه شکلو نو تپول یوشان دی
 پسه نقطه طو بیل پسه جهان دی
 آوازونه ئی بیل دی
 خکسه دا حرفونه بیل دی

.....

.....

د ” د “ بيان

تـيـسـتـ وـي تـيـسـت هـغـه هـر حـال
 مـلـا کـلـه لـږه لـږي دا دال
 نـه نـقـطـه ئـي پـه صـورـت شـته
 تـل ئـي دـغـه شـنـا خـت شـته
 ..... مثالونه .....
 دال پـه سـر کـښـي دـادا دـه
 څـنـگ چـي سـر کـښـي دـانا دـه
 دال هـر خـوا تـه پـه دـعا کـښـي
 دال دوات سـره دـئي سـا کـښـي
 مـدـام سـر کـښـي دـرزي وـي
 جـوړه دال نـه دوا تـي وـي
 دال پـه دـين کـښـي پـه دـر سـار کـښـي
 داغ کـښـي دال ، مـدـام دـي سـار کـښـي
 دـيگ لـه دال نـه جوړ هـر خـوا تـه
 مـلـا دـداغ دـدلي لـ ده مـا تـه
 دال پـه دوسـت کـښـي تـل پـه سـروـي
 درد کـښـي دال پـه لـراو بـروـي

دال دُک_____ان کُنښي م_____لاوړي پري
 دال دري_____ان کُنښي م_____لاوړي پري
 دروازه کُنښي_____ي دال اول دے
 ضرورت دَ ک_____ور م_____حل دے
 الم_____ارو کُنښي پ_____ه ک_____ر ک_____و کُنښي
 ب_____س ص_____ورت ن_____ي ل_____ر ب_____دل دے
 دال پ_____ه س_____ر کُنښي دَ دوات دے
 ب_____ند ب_____وتل دَ ب_____ش_____ه ص_____ف_____ات دے
 ح_____ف_____اظ_____ت دَ س_____ي_____ا_____ه_____ي ک_____ري
 داس_____ي د_____لت_____ه د_____ده ذات دے

.....

دَ ” ډ “ بيان

دال پ_____س_____ے م_____حل دَ دال دے
 پ_____ه ص_____ورت س_____ره س_____م دال دے
 ب_____س ک_____ن_____ده ل_____ري پ_____ه ت_____ن دا
 ب_____ي ن_____ق_____ط_____و د_____لت_____ه ب_____دن دا
 دا ح_____ال_____ت دَ ه_____ر ي_____و دال وي
 پ_____ت ل_____ه چ_____ان_____ه د_____ده ح_____ال وي

..... مثالونه .....

ډانگ کښي ډال پښه ابتدا کښي
 ډول کښي ډال دے ويندنا کښي
 ډاک کښي ډال مښام پښه سر روی
 ډرم کښي ډال پښه لښراو بروی
 ډال ډيره کښي پښه ډولسي کښي
 ډال دي سر تښه پښه ډگرې کښي
 سر کښي ډال بښه دَ ډال روی
 سر کښي ډال دَ هر ډاکټر روی
 ډال پښه سر کښي دَ ډولکسي وی
 سر کښي ډال دَ ډگر ډوگسي وی
 ډال پښه سر کښي دَ ډبسي دے
 څيز پښه دي بيچ قيمتي دے
 رنگ پښه رنگ دا پښه جهان دی
 دا اعلا هښم ، داردی دے
 ډول سره دے ډال پښه سر کښي
 غم کښي نښه وی لښراو بر کښي
 پښه بښادو کښي وی مښام دا

رابنکارہ شہی پے نظر کنہی

.....

د، ذ، بیان

دال پسے م ح ل د ذال دے

یو نقطہ لری نور دال دے

یو نقطہ لری د پاسے

ذال جو پری ستا د لاسے

ملائہ تہہ ہر ساعت وی

دا د ذال ت ل ح ق ق ت وی

خال، نقطہ ئی پاس پے تن دے

نخہ یو ئی پے بدن دے

..... مثالونہ .....

ذخیرہ کنہی ذال پے سردے

کارا اعلا بنہ د ہن سردے

دا چہی نن خہ ذخیرہ شہی

دا صبر الہرہ تو بنہ شہی

ذال پے ذکر کنہی اول دے

د س ک و ن د غ ه ع م ل د ه
خ ن گ چ ي ذ ا ت ا و ذ ر ي ع ه د ه
ذ ا ل س ر ه ذ ه ي ن ذ ا ئ ق ه د ه

.....

د ” ر “ بيان

د غ ه ن س ا س ت ه ک ر پ ه ر ي د ه
خ ا ل ي د ا ل ه ه ر ن ق ط ي د ه
س م د ل و ر پ ش ا ن ک ر پ ه د ه
ي س پ و ر م ي ن ر ي و ر ه د ه
چ ر ه ا ئ ي س م ه د ل ا ر د ه
چ ر ه ا ئ ي د ک ل ي ن س ا ر د ه

..... مثالونه .....

س ر ک ن ب ي ر د ر ي ل ، ر س ي د ه
م ي ن ن غ ک ن ب ي ر ي د ا ل م ا ر ي د ه
ر د ه ر ا ز ک ن ب ي پ ه ر ف ت ا ر ک ن ب ي
ر ا خ ر ک ن ب ي پ ه ب ا ز ا ر ک ن ب ي
ر ر و م س ا ل ک ن ب ي پ ه ر ي ن م ک ن ب ي

سر کښي ري ده په رحم کښي
 رنگ کښي ري مدام اول کښي
 په خپل ځائي مخصوص محل کښي
 ري اول ده په رکشه کښي
 وي مدام دغي حصي کښي
 بنښته سورلي زمونږ د ټولو
 د وړو، لویو، هم څولو
 ري راڅي د ريل شورو کښي
 چرته کينه ئي ډبو کښي
 سم د غوا په شان آواز ئي
 سم د مار په شان انداز ئي

د ” پ “ بيان

چي کښي وږه په ري شي
 جوړه هل په سم په ري شي
 دا په بنښي طرف مدام وي
 هل په ري به د کلام وي
 نور صورت ئي ټول د ري دے

دا بیـــــــــــــــــان چـــــــــــــــــي تـــــــــــــــــي ـــــــــــــــــول دَړي دے

..... مثالونه .....
.....

ړي دَړونـــــــــــــــــد ســـــــــــــــــره روانـــــــــــــــــه

مـــــــــــــــــلگـــــــــــــــــرتيا ئي لـــــــــــــــــه پـــــــــــــــــخوانـــــــــــــــــه

نـــــــــــــــــه خـــــــــــــــــه بـــــــــــــــــکـــــــــــــــــاري ورتـــــــــــــــــه دلتـــــــــــــــــه

نـــــــــــــــــه خـــــــــــــــــه بـــــــــــــــــکـــــــــــــــــاري ورتـــــــــــــــــه هلتـــــــــــــــــه

ړپـــــــــــــــــه جوړ کـــــــــــــــــني پـــــــــــــــــه اڅر کـــــــــــــــــني

تـــــــــــــــــکـــــــــــــــــي زوړ کـــــــــــــــــني پـــــــــــــــــه اڅر کـــــــــــــــــني

.....

د ” ز “، بيان

چـــــــــــــــــي نـــــــــــــــــقـــــــــــــــــطـــــــــــــــــه ري تـــــــــــــــــه پـــــــــــــــــه ســـــــــــــــــر شـــــــــــــــــي

زي پـــــــــــــــــه شـــــــــــــــــکل بـــــــــــــــــرابـــــــــــــــــر شـــــــــــــــــي

چـــــــــــــــــي نـــــــــــــــــقـــــــــــــــــطـــــــــــــــــه کـــــــــــــــــله پـــــــــــــــــه ري شـــــــــــــــــي

هـــــــــــــــــلـــــــــــــــــه شـــــــــــــــــکل جوړ دَړي شـــــــــــــــــي

د ا نـــــــــــــــــقـــــــــــــــــطـــــــــــــــــه د ر ا دَړي پـــــــــــــــــا ســـــــــــــــــه

شـــــــــــــــــا بـــــــــــــــــه زي نـــــــــــــــــي ســـــــــــــــــه د ل ا ســـــــــــــــــه

چـــــــــــــــــي ر هـــــــــــــــــا ئي د ل و بـــــــــــــــــو ســـــــــــــــــمـــــــــــــــــه

ر، پ، ز دہ مہ حہ ر مہ

..... مثالونہ .....

زې زنه څي سر سره تپ لے

مما مدام داسي لي بدلے

داد او سپنه ي ک پرے وی

داتنه نه پيژني وکے؟

زې پي سر کنبي د زمري ده

ور سره گرانه دوستي ده

څنن اور خو څنن اور وی

دانسان ميننه خوبسي ده

.....

د ” ژ “ بيان

چي نقتطي شي دري د پاسه

زې شي جوړه سم د لاسه

نور صورت ئي ته ول دري وی

دا چي دلته جوړه ژي وی

..... مثالونه .....

رڼې دَ هـ رڼې مـ لـ گـ رـ
کـ لـ کـ لـ کـ پـ رـ
دَ اـ نـ وـ دَ حـ وـ اـ نـ وـ
دـ اـ گـ وـ اـ دـ مـ پـ اـ رـ اـ وـ کـ لـ

دَ ” پَ “ بیان

چـ پـ شـ کـ لـ سـ مـ هـ رـ دَ
پـ پـ نـ مـ مـ پـ سـ رـ دَ پـ دَ
لـ نـ دَ پـ نـ دَ پـ نـ دَ پـ دَ
نـ خـ نـ اـ نـ دَ دَ پـ دَ

..... مثالونه .....

پـ مـ لـ گـ رـ دَ پـ لـ پـ دَ
دَ بـ اـ رـ اـ نـ سـ رـ یـ وـ خـ اـ نـ پـ دَ
کـ لـ کـ لـ وـ یـ بـ اـ رـ اـ نـ کـ نـ پـ
مـ دـ اـ مـ نـ وـ یـ پـ هـ جـ هـ اـ نـ کـ نـ پـ

دَ ” ر ، پ ، ز ، ژ ، پ ، ، خاندان

رې اوږې وړیســـــې زې ده
ژې ســـــره پـــــه خـــــو کنبـــــې پې ده
دَ پـــــنـــــڅـــــو تـــــکـــــو دا کـــــوردے
شکل یـــــو ئـــــې پـــــه هر لـــــوردے
پـــــه نـــــقـــــطـــــو ، کـــــنـــــډې جـــــدا دی
چـــــې دا څـــــومـــــره تـــــکـــــی دا دی
.....

دَ ” س ، ، بیان

درې ئـــــې غـــــا بـــــې پـــــه اول دی
دیو کـــــنـــــډې پـــــه مـــــحل دی
نـــــه نـــــقـــــطـــــه ئـــــې شـــــتـــــه پـــــه تن
پـــــاک لـــــه خـــــال نـــــه ئـــــې بدن
پـــــه نـــــامـــــې ســـــره دا ســـــین دے
ور تـــــه گـــــوره بـــــه حـــــین دے
.....

..... مثالونه .....
ســـــین پـــــه ســـــورو کنبـــــې مـــــدام وی

بـرـه وروستـو لـه مـا بـنـمـ وـي
 دـرـنـه اـدا و سـي لـه دـه
 دـرـنـه ا بـنـه ذـرـيـه دـه
 پـه سـپـو رـمـي کـنـي سـي ن تـمـام وـي
 پـه نـظـر د خـص او عـام وـي
 دا کـم مـي پـري يـا غـتـي پـري
 بـر ه تـا تـه چـي بـکـار يـري
 .....

د ” ش ” بيان

شـيـن لـه سـي ن لـه لـر جـدا دـمـي
 بـيـل پـه دري نـقـطـو صـفـا دـمـي
 دري غـا بـنـو نـه هـم د شـيـن وـي
 خـنـگ چـي دري غـا بـنـه د سـي ن وـي
 دري نـقـطـي ئـي پـه غـا بـنـو نـو
 يـا د کـر ه د ا لـه کـتـا بـو نـو
 ..... مثالونه .....
 شـا د و نـا سـتـه شـيـن سـر ه دـه

شکـور سـرہ ، گـبـن سـرہ دہ
 شـبـن شـور و کـبـنـی دَ شـاد و وی
 بـنـہ بـنـکـارہ دا پـہ کـتـو وی
 شـکـور کـبـنـی شـبـن مـدـام شـور و کـبـنـی
 بـنـہ اـسـان دے پـہ لـو سـتـو کـبـنـی
 شـکـور جـور شـو مے دے روتـو لـہ
 دا جـور شـو مے دے ژونـد و لـہ
 .....

دَ ” بن “ بیان

دا پـہ شـبـن پـسے چـی بـنـن دے
 پـہ صـورت سـرہ سـم سـبـن دے
 لـانـدـی بـانـدـی دوه نـقـطـی دے
 دَ مـیـنـغ غـابـن سـرہ نـزـدـی دے
 ..... مثالونہ .....

بـنـن دَ بـنـکـر مـدـام پـہ سـر و ی
 دا پـہ سـر دَ خـنـنـا و ر و ی
 غـوا ، غـوا ئـی تـہ نـظـر ا و کـرہ

ښکـر د مـيـخـي بـر اـبـر وـي
 ښـخـه کـور کـښـي نـاسـتـه ښـه وـي
 پـه دـي نـاسـتـه دـا درنـه وـي
 هـر طـرف تـه دـي دـا نـه خـي
 هـسـي نـه چـي بـيـا خـفـه وـي
 .....

د ”س، ش، ښ“، خاندان

سـيـن او شـيـن دـه او کـه ښـيـن دـه
 هـر يـو تـه کـي ډـيـر حـسـيـن دـه
 چـي د سـيـن تـه کـي دري مـل شـي
 سـيـن پـه شـيـن سـره بـدل شـي
 لـانـدـي بـانـدـي کـه نـقـطـي وـي
 ښـيـن بـه جـور پـه قـاعـدـي وـي
 دري غـاښـونـه ئـي پـه تـن وـي
 کـه د سـيـن ، شـيـن ، ښـيـن بـدن وـي
 يـو دـوي دـه خـانـانـدـان
 بـيـل آواز ئـي بـيـل ئـي شـان

دَ ” ص “ بیان

ورپسے تہ کھی دے صساد
دَنقَطے نھی دے آزاد
دَ مہی پے شہان تھی سردے
دابھی خلی دے بی وزردے
نور صورت تھی تہول دَ سین دے
بیکلی صساد دے بہترین دے
..... مثالونہ .....

صساد پے سر کبھی دَ صابون دے
ضرورت ددی ژونہ دون دے
ذریعہ بنیہ دَ پاکھی دہ
چھی بدن پک وی سکون دے
دَ صندوق پے سر کبھی صساد وی
دَ لرگی ہی ہم دَ فولاد وی
شتہ وارہ اولو تھی دُنیا کبھی
صساد تہ کھی تھی ابتدا کبھی
.....

دَ ” ض “ بیان

صَـاـدَ پِـسَـیَ دَ ضَـاـدَ مَـقَـاـمَ دَ مَـیَ
پِـیـژَـنَـدَ لَـیَ خَـصَـاـصَ اَـوَ عَـمَـاـمَ دَ مَـیَ
بِـیـلَ جُـدَا دَ مَـیَ ضَـاـدَ لَـیَ صَـاـدَ نَـہ
پِـہَ نَـقَـطَـیَ یَـوَ لَـہَ بَـنِـیَـاـدَ نَـہ
پِـہَ ہَـرَ ضَـاـدَ بَـرَہَ نَـقَـطَـہَ وِیَ
ضَـاـدَ دَ دِیَ تَـکَـیَ نَـاـمَ ہَ وِیَ
صَـاـدَ اَـوَ ضَـاـدَ دَ وِا رَہَ یَـوَ شَـاـنَ دِیَ
پِـہَ نَـقَـطَـیَ بِـیـلَ پِـہَ جَہَـاـنَ دِیَ
یَـوَ تَـیَ کَـو رِیَـوَ خَـاـنَـدَا نَ دَ مَـیَ
دَ ہَـرِیَـوَ جُـدَا پَہَ چَـاـنَ دَ مَـیَ
..... مَـثَـاـلَـوَ نَہ .....

ضَـاـدَ مَـدَـا مَـدَ ضَـعِیـفَ سَـرَ کَـبِیَیَ
دَ مَـدَـا مَـدَ سَـا تَـہَ نَـظَـرَ کَـبِیَیَ
تَـلَ دَ دَ وِیَ خَـدَ مَـتَ پَـکَـا رَ دَ مَـیَ
تَـا سَـرَہَ کَـتَہَ مَـلَ پِـہَ لَـا رَ دَ مَـیَ
.....

د ” ط “ بیان

ضاد پسے مقام دَ طـی دے
 دَ الف لانـدی مہـدی دے
 دَ مہـسی پـسے سـر الف دے
 تـل پـسے دغـی دے در الف دے
 داسـی طـی لیکـسی کیـری
 دا بـہ تـانہ نـہ ہیرـری
 ..... مثالونہ .....
 دَ طـوی پـسے سـر کـسی طـی دے
 پـسے ظـروف کـسی چـی خـنگ ظـی دے
 دَ ہـر تـکی خـیل مـقام دے
 خـیل آواز ئـی بـسے تـم دے
 دَ طـاؤس پـسے اـبتـدا کـسی
 طـی راخـی مـدام دُنیـا کـسی
 پـسے حُسن بـکـلا یـادیـری
 خـپو تـسے گـوری خـفـسے کیـری
 .....

دَ ، ظ ، بیان

طـي سـرہ پـہہ ٹـنـگ کـنـي طـي دہ
 بـيـلـہ طـي نـہہ پـہہ نـقـطـي دہ
 نـورہ طـي تـل پـہہ صـورت دہ
 بـہہ بـکـارہ دا ہـر سـاعـت دہ
 ..... مثالونہ .....

دَ ظـروف پـہہ اـبـتـدا کـنـي
 ظـي رـاٹـي مـدـام دُنـيـا کـنـي
 دغـہ لـو بـي دَ جـہـان دِی
 کـور کـنـي دا دَ ہـر اـنـسـان دِی
 .....

دَ ، ع ، بیان

عـيـن تـہہ گـورہ پـورہ لـور دے
 زـمـيـنـدار سـرہ پـہہ کـور دے
 سَمـم تـہہ تـورہ دَ مـيـدان دہ
 يـا سـپـور مـي دَ پـاس اـسـمـان دہ

..... مثالونه .....

دَ عَقَباب تَهکَي لَه عین نَه
 عام ، عذاب تَهکَي لَه عین نَه
 ورتَه گوره پَه کَنبَي عین تَه
 گوره وروره! پَه کَنبَي عین تَه
 دا عینک چَي دَ نَظ ردي
 دا عینک چَي دَ بَش ردي
 پَه آغاز کَنبَي پَه کَنبَي عین دَه
 پوهَه خَلق تَهول خبردي

.....

دَ ” غ “، بیان

غین پَه عین پَه سَه مدام وی
 پَه نَقَطَي تَهکَي تَمَام وی
 غین نَقَطَي سَه جُداد دَه
 غین چَي دَلتَه کَنبَي ادا دَه

..... مثالونه .....

غین دَ غَوَاتَهکَي شورو کَنبَي

غـوړـ کـښـې د ا تـکـې شـوړـوړ کـښـې
وړتـه غـوړ او فـکـر او کـر او کـر
غـيـن صـفـا تـکـې شـوړ و کـښـې

.....

دَ ” ف “ بیان

ف صورت کښې تپولسه بې ده
خو جُدا صرف پسه خلی ده
خلی سـره ئـې دـائـره ده
دائـري بـانـدي نـقـطـه ده
بښی طرف ته ئې سر پروت دے
داسې بښکاری بشر پروت دے

..... مثالونه .....
.....

فـې پـه سـر دَ فـواري ده
مـيـنـځ کـښـې د ا دَ بـا غـيـچـې ده
فـوـار هـسـن بـنـکـلا ده
دـيـر هـدـيـر دَ فـائـدي ده
فـي آغـاز کـښـې دَ فـتـ بـال ده

فــــــــائــــــــده مــــــــنــــــــده دا هــــــــرحــــــــال ده
 مــــــــيــــــــنــــــــخ ، شــــــــوــــــــرو پــــــــه اــــــــنــــــــتــــــــهــــــــا کــــــــنــــــــي
 فــــــــي رــــــــاتــــــــلــــــــي شــــــــي پــــــــه دُنيــــــــا کــــــــنــــــــي

.....

دَ ” ق “ ، بيان

فــــــــ پــــــــســــــــي دَ ق نــــــــ مــــــــبــــــــر دے
 هــــــــر اُستــــــــا ذ پــــــــوره خــــــــبــــــــر دے
 غــــــــونــــــــد مــــــــونــــــــد دے دَ قــــــــاف صــــــــورت
 کــــــــه تــــــــه غــــــــوار پے حــــــــقــــــــيــــــــقت
 بــــــــي طــــــــرف تــــــــه دــــــــائــــــــره ئــــــــي
 خــــــــنــــــــگ پــــــــه خــــــــنــــــــگ بــــــــره نــــــــقــــــــطــــــــه ئــــــــي
 دو ه نــــــــقــــــــطــــــــي ئــــــــي دے پــــــــه تــــــــن
 دا و جــــــــود ئــــــــي تــــــــه و ل بــــــــدن

..... مثالونه .....
 .....

قــــــــاف قــــــــالــــــــين کــــــــنــــــــي پــــــــه قــــــــلم کــــــــنــــــــي
 پــــــــه قــــــــمــــــــيــــــــص پــــــــه هــــــــر قــــــــدم کــــــــنــــــــي
 پــــــــه قــــــــيــــــــنــــــــچــــــــي او پــــــــه قــــــــبــــــــضــــــــه کــــــــنــــــــي

قَاف لَری اول حَاصَہ کَہِی
قَاف پَہ سَہ کَہِی دَ قَراَن دَہ
قَاف قَانون کَہِی ہِہ عِیان دَہ
سَہ کَہِی قَاف دَہ پَہ قِیلَہ کَہِی
قَاف لَہ، قَوم، قَاصِیدَہ کَہِی
اِبتِداء کَہِی رَاخِی قَاف
اِنتہا کَہِی رَاخِی قَاف
کَہِی کَہِی مِینِخ کَہِی داوی
پَہ لَوستولَہ کَاف جُداوی
.....

دَ کَ،، بیان

قَاف پَہ دَ کَاف مَقام دَہ
دَہ رَک شَک لَہ تَمام دَہ
نَہ لَہ مِخَہ نَہ تِہ رَونَہ
دَہ پَہ رَشتَہ دَہ خِہ زَونَہ
..... مِثالونَہ .....

کَاف پَہ سَہ کَہِی دَ کَتاب دَہ

سسر کنښي دَ کدو، کباب دے
 سسر کنښي کاف دے پښه کرسې کنښي
 اول تپکي کرا چي کنښي
 سسر کنښي تپکي دَ کمبل دے
 پښه کمال کنښي دا اول دے
 کاف پښه سسر کنښي دَ کشمير دے
 شورو تپکي دا دَ کهي ردے
 دَ کني جوس تپکي اول دے
 پښه کالچ کنښي سسر کنښي تل دے
 دا اول تپکي دَ کمال دے
 کاف شورو کنښي دَ کمال دے
 پښه کاغذ او پښه کابل کنښي
 کاف شورو کنښي پښه اول کنښي
 کاف نښه ډير تپکي جو پښي
 وگي تاتښه نښه ياد پښي

دَ ” گ “، بيان

چي کنيه کاف سره مل شي

ککاف بیه گکاف سره بدل شی
 ککاف نه گکاف داسی جوړیږی
 پیه دی تپول خلیق پوهیږی
 ..... مثالونه .....
 دگلاس تپک ککاف اول دے
 دگل سر کنښی هرخوا تل دے
 پیه گجرات ، گناه ، گرمی کنښی
 گکافی ، گاری او پیه گولی کنښی
 گکاف شورو کنښی دگازرو
 داسپ زی ده دخ وړلو
 گکاف سره گدی جوړیږی
 خوک پیه دی به خوشحالیږی؟
 گیس کنښی گکاف مدام اول کنښی
 راخی گکاف پیه هر محل کنښی
 مینځ ، اخر او ابتدا کنښی
 گکاف لیدلے شے پیه دنیا کنښی
 دگپر پیه سر گوپھی کنښی
 مینځ کنښی گکاف دے په لرگی کنښی

جگ کنبی گف پیہ اختتام دے
گف حُسن دہر کلام دے

.....

د ” ل “، بیان

لام کونہی اَلتَّعَا صَادَہ
لاس کنبی دا دہر ربابا دہ
..... مثالونہ .....

دَلِمْبُو، لَوکَاتِ پیہ سر کنبی
لام بیہ ستاشی پیہ نظر کنبی
لَفْظ، لَفْغَت جَوْر دِی لام نَسَہ
تِپُوس اُوکِرْہَ خِصَاص اُو عَام نَسَہ
لام پیہ سر کنبی دَلْبِکْ رَدِے
پیہ لَالِج کنبی لام پیہ سر دے
لام پیہ سر کنبی دَلَاہُور دے
اول تِکْ کنبی لام دَلْہُور دے
لَالْتِیْن جَوْر مَسْدَام دَلَام نَسَہ
تِپُوس اُوکِرْہَ دِی عَسْوَام نَسَہ

دَرنہا بشبہ وسیللہ دہ
 دَ تار یخ یوہ حصہ دہ
 لہو تہہ جو رہ مہدام لام نہہ
 پتہ نہہ نہہ دہ لہہ عوام نہہ
 پتہ اُودس کنبہی پک کار ی پری
 پتہ بازار کنبہی ملاوی پری
 .....

دَ ” م “ بیان

لام پسے شکر کل دَ میم دے
 پتہ آخر کنبہی دَ رحیم دے
 سرئی گول دے غمت ہر خواتہ
 دَ میم شکر کل جو ر شوتاتہ
 ..... مثالونہ .....

میم سرہ جو رہ مہر غبی دہ
 نہاستہ برہ پتہ بلہی دہ
 دا خوراک غواہی زمہا نہہ
 ہم خوراک غواہی داستہا نہہ

سر کښي مي م د موم بتي دے
 ضرورت دَ زنگي دے
 مي م شورو کښي دَ مزدور دے
 سر کښي دَ ملك او منشيور دے
 سر کښي مي م هم دَ ماستود دے
 مي م پښه سر کښي دَ مولود دے
 سر کښي مي م دَ هر ماشوم دے
 مي م پښه سر کښي دَ مظلوم دے
 مي م مذہب کښي پښه ماده کښي
 سر کښي مي م پښه مدرسہ کښي
 م م م م د کښي مي م اول دے
 رهنما زمونږه تل دے
 مي م پښه سر کښي دَ موسم دے
 مي م اخير کښي دَ آدم دے
 دَ مالتپي پښه سر کښي مي م دے
 پښه اخير کښي مي م دَ ني م دے
 موبائل کښي مي م پښه سر کښي
 اول تپکي م قنبر کښي

می پری میم سرہ جو پری پری
 ات ففاق سرہ اوس پری پری
 پہ گرمی کنبی ذخیہ کری
 بیایخنی کنبی خان دمہ کری
 .....

د ” ن “ بیان

میم پسے مقام دنون دے
 خومرہ شکلی دامضمون دے
 یوہ کنندہ یونق طہ دہ
 دانق طہ پہ مینغ پرتہ دہ
 ..... مثالونہ .....

سر کنبی نون دن اشپاتی دے
 نون شورو کنبی دن پری دے
 سر کنبی نون دنور، نرم دے
 پہ آغ از کنبی دنظم دے
 نون نبی کنبی پہ اول دے
 اول تہ ک کنبی دنفل دے

ابتدا کښې پېه نقطه کښې
 نعت، نعره، پېه نتیجه کښې
 پېه نسیم، نسل، نظر کښې
 د نایاب تکي پېه سر کښې
 پېه نغمه، نمبر، نشان کښې
 نون اول وی دې مکــان کښې
 نمر کښې نون پېه ابتدا وی
 مخامخ کښې تکي دا وی
 وسیله پېه د رڼه ساده
 ذریعه پېه د رڼه ساده

.....

د ” ن “ بیان

نون د نون پېه شان هر خواته
 یو کونډه لاندې ئې مالاته

..... مثالونه .....

نون راځي مدام آخر کښې
 وی دغه تم مدام آخر کښې

بـون او چـان ئـي مـثـالـونـه
يـاد کـړه نـور داسـي څـيزونـه

.....

د ” و “ بيان

نـون پـسـه هـر خـواتـه واؤ دـه
سـر ئـي گـول پـوره راتـه واؤ دـه

..... مثالونه .....

واؤ نـه وړـي د جـهـان دـي
دا کـر لـي چـي انـسـان دـي
پـخـي شـوي چـي نـيـنـي دـي
د جـوارو دا دانـه دـي ده
وئـه دا زمـونـږ پـه پـخوا کـنـي
سـي وړـي د غـه پـه دـنيا کـنـي
دا کـر لـي مـشـرانـو
د دـي کـلـي مـشـرانـو

.....

د ” ه “ بیان

نــا ســتــه گــول وې یــا دوه ســتــرگــې
 یــا د هــا کــر ه دا دوه ســتــرگــې
 ..... مثالونه .....

د هـا کـې پـه سـر کـښـې هـې د هـ
 لـو بـه پـه د مـزې د هـ
 دا قـا مـی لـو بـه د تـو لـو
 ا مـ وړو، لـو بـو، هـمـ خـو لـو
 د هـلک تـکـې پـه سـر کـښـې
 هـې بـه سـتـا شـې پـه نـظـر کـښـې
 هـې چـې خـنـگ د هـ ا بـتـدا کـښـې
 دا وې مـیـنـخ کـښـې ا نـتـهـا کـښـې
 .....

د ” ی “ بیان

..... مثالونه .....

یـې نـه یـو مـه رـا خـی وړوړه!
 پـه پـتـو کـښـې د غـه گـوره

د غـوټـي پـه خـنـگ پـرتـه دـه

عـجـيـبـه دـدـي نـقـشـه دـه

.....

د ” ی “ معروفه بیان

خـنـگ پـه خـنـگ پـه کـنـي وـي تـهـکـي

پـه بـنـه رنـگ پـه کـنـي وـي تـهـکـي

د غـه تـهـکـي پـي نـه لـنـدـي

لـنـدـي پـي نـه د ا مـد ا م وـي

مـخـکـنـي زـيـر پـه دـي مـقـا م وـي

لـر پـه زور د ا د ا کـي پـي

د ا چـي کـلـه بـنـکـاره کـي پـي

چـي وـي جـمـع د ا سـمـو نـو

چـي وـي جـمـع د نـو مـو نـو

هـلـتـه کـنـي زـيـاتـه ا کـثـره

د ا مـو نـدـي شـي ا مـه بـشـره !

کـه و ا حـد ا و مـذ کـر وـي

مـجـه و لـه کـه پـه ا خـر وـي

هـلـتـه جـمـع کـنـي مـد ا م وـي

پـــــــه صـــــــورت بـــــــه بـــــــه تـــــــمـــــــام وى
 يـــــــو ســـــــر يـــــــو دے دے ، دَ پـــــــر ســـــــر يـــــــو وى
 يـــــــو زـــــــمـــــــر يـــــــو دے دے ، دَ پـــــــر زـــــــمـــــــر يـــــــو وى
 دَ فـــــــعـــــــل و نـــــــو پـــــــه ا خـــــــر کـــــــنـــــــي
 د ا ر ا تـــــــل يـــــــ شـــــــي لـــــــر ا و بـــــــر کـــــــنـــــــي
 خـــــــو ر يـــــــ ، ســـــــا تـــــــي يـــــــي مـــــــثـــــــال و نـــــــه
 دَ کـــــــ لـــــــه د ي نـــــــه کـــــــتـــــــاب و نـــــــه
 ..... مثالونه .....
 د ا م يـــــــن ، گ ب يـــــــن پـــــــه م يـــــــن خ کـــــــنـــــــي
 تـــــــل د ش يـــــــن ا و س يـــــــن پـــــــه م يـــــــن خ کـــــــنـــــــي
 مـــــــع ر و فـــــــه تـــــــي بـــــــه مـــــــد ا م وى
 د ه ر يـــــــو و تـــــــي خ پـــــــل مـــــــقـــــــام وى
 د غ ر يـــــــب تـــــــي مـــــــع ر و فـــــــه د ه
 د ن ص يـــــــب تـــــــي مـــــــع ر و فـــــــه د ه
 م يـــــــن خ کـــــــنـــــــي تـــــــي د تـــــــکـــــــي ت يـــــــم
 مـــــــع ر و فـــــــه د ه تـــــــي د ن يـــــــم
 مـــــــع ر و فـــــــه تـــــــي د فـــــــق يـــــــر د ه
 د ا م يـــــــر د ه د ا س يـــــــر د ه

دا چي گيـره يـا ديوه ده
 مينځ کښي ئي ئي معرفه ده
 مثالوننه ئي هم نورشته
 زيات بنه ډرپه هر يولورشته
 .....

د ” ي “ مخصوصه بيان

دا خاص شوي خاص مقام لـه
 دا يـانـه ده هر کلام لـه
 ددي يـا مـقـصـد جـدا دـه
 تلفظ ئي لنډ صفا دـه
 نه اوږديـري په گـفـتـار کښي
 هر طرف ته په اظهـار کښي
 پښـه پـسـتـه نـرمـه ادا ده
 مخصوصه ټولـه دا يـا ده
 معرفـوي نه لږ بدلـه
 هر ادا لـرونـکـي خپلـه
 لږه لـرـمـه جـهـولـي نه
 بيل آواز لـري لـه دـي نه

میننځ آواز ددې یی اگنانو
 دا کپرۀ ییاد پیه ماشومانو
 مجھولنہ نہ معروفہ ده
 یاپیہ میننځ کنبی مخصوصہ ده
 لاندي باندي پیه کنبی تکی
 باندي لاندي پیه کنبی تکی
 دابنک کاره ئی علامت دے
 بنہ بنک کاره ئی شناخت دے
 ..... مثالونه .....

میننځ کنبی ئی ده پیه غلبیل کنبی
 میننځ کنبی بنده ده پیه جیل کنبی
 پیه راشپیل تکی کنبی ئی ده
 تل پیه سپیل تکی کنبی ئی ده
 ئی راغلے ده پیه گپر کنبی
 ئی راغلے ده پیه سپر کنبی
 دلته ئی پیه مخصوصہ وی
 کی دے نشی چی اُورده وی
 د مپز ئی بیلہ د تپیل ده

مـخـصـوصـه ئـي هـم د فـهـل دـه
د لالتـهـن ئـي مـخـصـوصـه دـه
د رنـهـا بـنـهـ ذـرـعـه دـه

.....

د ” ی “ تانیثی بیان

دا چـي وروستـو ئـي لـکـي دـه
بیلـه بیلـه پـه مـرضـي دـه
تـانـیثـي یـا د غـه یـادـه
نـه دـه نـه دـه بـي بـنـیـادـه

..... مثالونه .....

د تـانـیثـي د تـخـتـي دـه
د کـرکـي هـم د ډوډي دـه
ئـي اـخـر کـنـي پـه دـري کـنـي
تـانـیثـي ئـي د لـکـي کـنـي
د بـو جـي ، دـري ، کـر سـي دـه
تـانـیثـي ئـي د کـتـوي دـه
د جـي نـي تـه کـي اـخـر کـنـي

تــــانیشــــی یــــاد غــــہ در کنبــــی
 تــــانیشــــی دا دی ئــــی گــــانــــی
 پــــہ یــــادولــــو کنبــــی اســــانــــی
 .....

د ” ی ” امریہ بیان

امــــریہ یــــا کنبــــی طــــلب وی
 مــــنع خــــہ چــــی ســــتاپــــہ لب وی
 چــــی پــــہ یــــی بــــاندی ہــــمزہ وی
 خــــام خــــادا امــــریہ وی
 بــــہ اســــان ئــــی عــــلامت دے
 بــــہ اســــان ئــــی شــــناخت دے
 ..... مثالونہ .....

مــــہ خــــوری گــــند بــــلا بازار کنبــــی
 مــــہ اودریــــری چــــرتــــہ لار کنبــــی
 کــــار کــــوی اســــان او گــــران
 یــــادوی اســــان او گــــران
 ولیکــــی ســــبق خــــوش خــــطــــہ

نـقـل کـی سـبـق خـوشـخـطـہ
 پـاـخـی پـاـخـی مـوـنـغ دَ پـارہ
 ہـیـرہ نـہ کـرـی نـیـغـہ لارہ
 دغـہ حـکـم دغـہ کـار
 دَ بـل مـنـع پـہ گـفـتـار
 اـمـر رـہ لـفـظ و نـہ تـول دی
 خـا مـخـا دغـہ یـا دـول دی
 پـہ کـنـبـی یـی تـل اـمـر رـہ وی
 یـی دَ پـا سـہ بـہ ہـمـزہ وی
 دا اسـان یـی عـلا مـت دے
 بـہ اسـان یـی شـنـا خـت دے
 مـثـال و نـہ ددِ پـر دی
 دَ عـا قـل نـہ کـلـہ ہـپـر دی

دَ ” مے “، مجھولہ بیان

دا پـر تـہ او مـلا سـتـہ تـولـہ
 نـہ راتـلـی شـی نـا سـتـہ تـولـہ
 پـہ پـر تـہ یـی دغـہ یـا دہ

مَلا ددې ســـــــمـــــــه بـــــــر رـــــــیاده
ملاستـــــــه ملاستـــــــه پـــــــه مـــــــیدان وی
دا چـــــــې چـــــــرتـــــــه کـــــــنـــــــې بیـــــــان وی
مـــــــجـــــــه وولـــــــه بـــــــانـــــــدې یـــــــاد یـــــــری
یـــــــې خـــــــفـــــــه بـــــــانـــــــدې یـــــــاد یـــــــری
هـــــــر ســـــــاعت پـــــــرتـــــــه پـــــــرتـــــــه وی
چـــــــې ئـــــــې دلتـــــــه تـــــــذکـــــــره وی
..... مثالونه .....

دا پـــــــه کـــــــور کـــــــنـــــــې چـــــــې تـــــــالـــــــے دے
قـــــــیمـــــــتـــــــی چـــــــې دا کـــــــالـــــــے دے
مـــــــجـــــــه وولـــــــه دلتـــــــه کـــــــنـــــــې یـــــــاده
چـــــــې اـــــــخـــــــر کـــــــنـــــــې دا ادا ده
بـــــــل ســـــــپـــــــر لـــــــے دے کـــــــه اـــــــز غـــــــے دے
دا کـــــــه بـــــــل تـــــــکـــــــې ســـــــپـــــــر دے
یـــــــاء مـــــــجـــــــه وولـــــــه ئـــــــې اـــــــخـــــــر کـــــــنـــــــې
ســـــــتـــــــا مـــــــدام دې وی نـــــــظـــــــر کـــــــنـــــــې
بـــــــل مـــــــنـــــــگـــــــے دے کـــــــه مـــــــیـــــــر دے
حـــــــفـــــــاظـــــــت لـــــــره کـــــــه ســـــــپـــــــر دے

پا ا خ ر ت ته ئ ي م ج ه و ل ه
 دا خ ب ر ه ب ن ه م ع ق و ل ه
 د د ي ئ ي دا م ث ا ل و ن ه
 ډ ک ل ه د ي ن ه ک ت ا ب و ن ه

.....

د پښتو پنځه يې گانې

س ک و ل ت ه ل ا ر ي م ا ش و م ا ن ي
 دا پ ن ن څ ه و ا ر ه ي ي گ ا ن ي
 م ع ر و ف ي س ر ه ک ت ا ب و
 پ ه ک ت ا ب ب ن ک ل ي گ ل ا ب و
 م خ ص و ص ي س ر ه ت خ ت ي و ه
 د ا م ل ا د خ و ش خ ط ي و ه
 ت ا ن ي ښ ي س ر ه ب س ت ه و ه
 و ر س ر ه ي و ا م ر س ر ه و ه
 ا م ر ئ ي س ر ه ق ل ل م و
 د خ ي ل ک ا ر و ر س ر ه غ م و
 م ج ه و ل ه س ت ر ي م خ ف ه و ه
 د ر ن ه ډ ي ر ه ئ ي ب س ت ه و ه

اُورده دوی ســـــره پـــــه څـــــنګ وه
دا بـــــدل ه لږ پـــــه رنګ وه
څـــــنګ پـــــه څـــــنګ و مے دوی روانې
پـــــه شـــــرېک ه پـــــه څور يانې
چې کـــــوشش کوی دُنیا کېنې
مـــــدام گـــــرځي پـــــه رنېا کېنې
عـــــلم حُـــــن او بـــــک کـــــلا ده
عـــــلم پـــــو ه ه ده رنېا ده
.....

د کتاب وړومبي برخه سرته
وورسیده. الحمد لله

بِسْمِ اللّٰهِ الرَّحْمٰنِ الرَّحِیْمِ
وَصَلَّى اللّٰهُ عَلَی النَّبِیِّ الْاَمِّی
دَ اَلْفِ اَوْ بِي خَانْدَانِ

گگواندیپان الف او بے اے دی
خپل خپلوان دے پی او تے اے دی
تہ پی ددوی دے خاندان دے
تہ پی تہولے دے دوی پے شے شان دے
دوہ گورونے شپے حرفونے
پنخے یو خائے یو شکلونے
یو پے تے تن صورت بدل دے
نیغ ولار پے ہر محل دے
دای پے پے پے پے الف
بی پے پے پے پے الف
دغے دے دی خاندان دے
درنے ہیر نشے انسانی!

.....

د، ب، خاندان

کـوـر کـنـبـی تـہـو ل اُوسـی د بـی
بـی بـی وائـی ورتـہ پـی
تـہـی د تـہـی دہ مشـہرہ خـو
تـہـو ل کـارونـہ کـہ پـی د کـو
تـہـی د تـہـو ل و نـہ و پـہ دہ
خـو پـہ خـو ئی درنـہ مـپـہ دہ
حـیـادارہ کـو رنـہ ی دہ
بـہ دینـہ دارہ کـو رنـہ ی دہ
گـا و نـہ ی پـہ ان دی د الف
قـدر د ان دی د الف
بـل طـرف تـہ پـہ دنیـہ کـنـبـی
و ر سـہ ر ہ اُوسـی جـی م خـو کـنـبـی
بـہ گـا و نـہ ی د جـہ ان دے
قـدر مـنـہ خـو انـد ان دے

.....

.....

دَجیم او دال خاندان

جیم دَجیم یو خاندان دے
چھی دَجیم پے رنگ پے یو شان دے
حھی دَخھی اوسپی پری خواتنہ
پے یو خال بدل دُنیا تہ
دال دَخا دے پے گواند کبھی
مدام دا دے پے گواند کبھی
دال دَزال دَخاندان دے
پے خیل خائی بنہ قدران دے
دا تہول دوه دی خاندانہ
ھی ردی نشی دا انسا نہ!
شپری اوسپی پری یو محل کبھی
دری اوسپی پری محل بل کبھی
شپری پے شکل دی یو شان
دری دَبل دی خاندان

.....

.....

دَ رِی خاندان

رِی دَ رِی دہ پے گے اوندی کنہی
رِی دَ رِی دہ پے گے اوندی کنہی
د دوی پے ودے خاندان
پے صورت شکل پوشان

.....

دَ سِین خاندان

سِین سہرہ اوسیدہ پری شین
ورسہرہ پے خوا کنہی بنین
د دوی پے موحل دے کور
ورسہرہ نیشتہ خولک نور

.....

دَ صَاد خاندان

صَاد دَ ضَاد سہرہ آبہ دادے
خاندان لہ غم آزاد دے
بس دہ تنہ دا د کور دی
داسہی واپہرہ وروراو خور دی

.....

دَ عین خاندان

عین دَ غین دَ کور یو گس دے
دغہ سپین او توریو گس دے
دوارہ ورورنہ میننہ ناک دی
پہہ بدن پہہ کپرو پناک دی

.....

دَ فی خاندان

فی یواخسی اوسی کور کبھی
داسی ژوند وی سَم پہہ اور کبھی
چیئی ئی نئے خاندان وی
بس یواخائی پہہ جہان وی

.....

دَ قاف خاندان

قاف دَ فی پہہ شان یواخائی
بنئے نہ دے انسان یواخائی

ورتــــــــــــــــہ گــــــــــــــــران دَ دُنیا اژوند وی
تن یوٹھائی فکرمند وی

.....

دَ کاف خاندان

کــــــــــــــــاف دَ قاف پــــــــــــــــہ شان یوٹھائی
بــــــــــــــــہ نــــــــــــــــہ دے انســــــــــــــــان یوٹھائی
کــــــــــــــــلــــــــــــــــہ ژوند ورتــــــــــــــــہ اســــــــــــــــان وی
داژوندون ورتــــــــــــــــہ دیررگــــــــــــــــران وی

.....

دَ گاف خاندان

گــــــــــــــــاف دَ لام پــــــــــــــــہ شان یو تن دے
بیل ئی کور دے بیل وطن دے
نیشتــــــــــــــــہ خولک ورسرہ کور کئی
زندگی ئی سَمــــــــــــــــہ اور کئی

.....

.....

دَ لام او میم خاندان

میم دَ لام پپه ششان یواځی
دَ ام پپه ششان یواځی
دیر ککته وی خومقتدیان وی
مخکنبی کلیه دیر کسان وی؟
نیشته خولک ئی خاندان کنبی
ورسره پپه دَ جهان کنبی

.....

دَ نون خاندان

نون دَ نون سره یواځئی وی
بیل پپه یو کربشه تویپی وی
یواځئی دلتیه خاندان دے
دوی بیل کور دَ جهان دے

.....

دَ واؤ خاندان

واؤ پپه شکل تبول جُداد دے
تواؤ صورت ئی دَ دُنیا دے

عجيبه شكـل و صورت ئـي
بـره گـوره حـقيقت ئـي

.....

د هي خاندان

هي يواځـائـي دوه ئـي سترگـي
سـم غـم رازي دوه ئـي سترگـي
پـه خـپـل کـور کـنـي دا يواځـي
د بـل کـور کـنـي دا يواځـي

.....

پنځه قسمه ئي گاني

دا پنـځـه قـسمـه ئـي گـانـي
دې پښتـو کـنـي راروانـي
مـعـرونـه پـه کـنـي اول ده
دېـره دېـره مـسـتـمـل ده
څـنـگ چـي يـادا مـعـرونـه ده
نـوم د بـلـي مـخـصـوصـه ده
دا خـصـاص شـوي خـپـل مـقـام لـه

دَ پښتـــو حسيــــن کــــلام لــــه
دَ تــــانيــــث پــــه کــــنــــي يــــاء بــــله
نــــخــــانــــه ئــــي هــــريــــو خــــپــــله
اــــمــــريــــه يــــاء پــــه اــــمــــر کــــنــــي
راڅــــي هــــر خــــوا پــــه نــــظــــر کــــنــــي
مــــجــــهــــولــــه يــــا مــــلاــــســــتــــه مــــلاــــســــتــــه
نــــه وى نــــه وى دغــــه نــــاســــتــــه
دا پښتــــو دَ پښتــــو نــــو نــــو خــــوا ده
دَ هــــر چــــا لــــه جــــه جــــه جــــه ده

تحمّات بحمد اللّٰه ويتوفيقه

ربنا تقبل منا انك انت السميع العليم

وتب علينا انك انت التواب الرحيم

وماتوفيقى الا باللّٰه العلى العظيم

وصلى اللّٰه تعالى على خير خلقه محمد وآله

واصحابه اجمعين . آمين

يارب الغلمين .

**Get more e-books from www.ketabton.com
Ketabton.com: The Digital Library**